

# هر آنچه که باید در مورد ”تحریم“ بدانیم



باسمه تعالی

## هر آنچه که باید در مورد تحریم بدانیم

پس از پیروزی انقلاب اسلامی و استقلال کامل کشور از بیگانگان، غرب به سرکردگی آمریکا که منافع خود را در ایران از دست رفته می دید از همان ابتدای پیروزی انقلاب تلاش کرد تا به هر نحو ممکن نظام نوپای اسلامی را زمین گیر کند.

استکبار جهانی و در راس آن ها آمریکا از همان روز اول انقلاب، همزمان طرح های نظامی و اقتصادی خود را به جریان انداخت.

**در مرحله اول** خروج مستشاران و کارشناسان صنعتی و نفتی، بلوکه اموال و عدم تأمین قطعات زیر ساخت صنعت نفت، تخلیه کلیه اطلاعات کشف منابع جدید نفتی و ... نمونه هایی از طرح های مقابله اقتصادی؛ و برنامه ریزی برای کودتا، آشوب و بی ثبات سازی کشور و همچنین حملات نظامی نیز نمونه های از تقابل نظامی آن ها در مواجهه با انقلاب اسلامی ایران است که بعدها با کشف اسناد مرتبط علنی شد.

اما ما در این مطلب به بررسی روش ها و ابعاد مقابله با نظام اسلامی از طریق اقتصادی خواهیم پرداخت و در مواردی هم که به نبرد های نظامی مثل دفاع مقدس می پردازیم تحریم های اقتصادی مرتبط با آن را بررسی خواهیم کرد چرا که بررسی اقدامات خصمانه نظامی استکبار جهانی به خصوص آمریکا خود مجال جداگانه ای می طلبد.

### مرحله دوم تحریم ها

پس از اولین مرحله تحریم ها بعد از انقلاب؛ دومین مرحله از آن که صورت رسمی تری به خود گرفت، تحریم هایی بود که پس از انقلاب دوم یعنی ماجرای تسخیر لانه جاسوسی رقم خورد. دولت آمریکا با تصویب قانون « وضعیت اضطراری » علیه ایران،

دارایی های بانک مرکزی را مسدود کرده و با تحریم خرید نفت ایران، عملا استقلال نظام نوپای اسلامی را نشانه رفته بود .

اعلام وضعیت اضطراری علیه یک کشور، اختیاراتی فراتر از قانون به رئیس جمهور آمریکا داده و وی را مجاز می کند تا با صدور احکام فراقانونی با «تهدید خارق العاده و غیر عادی» خارجی مقابله کند.

بر اساس این قانون، قرارداد فروش صدها میلیون دلار تجهیزات نظامی را که در زمان محمدرضا پهلوی به امضا رسیده بود، لغو و فروش تجهیزات نظامی به ج.ا.ا را غیر قانونی شد، ۱۲ بلیون دلار دارایی های دولت ایران در آمریکا را مصادره و کلیه مبادلات تجاری بین ایران و آمریکا نیز ممنوع گردید. همچنین دولت ایالات متحده کلیه مناسبات دیپلماتیک خود با ج.ا.ا را قطع نمود.

متعاقبا چندین کشور دیگر، از جمله اتحادیه اروپا و ژاپن به آمریکا پیوستند و فروش تجهیزات نظامی و اعطای وام به ج.ا.ا را ممنوع کردند و خرید نفت از ایران را متوقف ساختند.

این تحریم ها هم چنان ادامه یافت و حتی با قرارداد الجزایر نیز که آمریکا در آن متعهد به بازگرداندن اموال شاه و عدم دخالت در امور داخلی ایران شده بود پایان نیافت و آمریکا در کنار اقدامان نظامی (عملیات نیروهای دلتا در طبس) هم چنان بر افزودن تحریم های ایران اصرار داشت.

### سومین مرحله از تحریم

با شروع جنگ تحمیلی و ورق خوردن برگ دیگری از اقدامات خصمانه استکبار جهانی علیه ایران، این بار صدام خبیث را مامور مقابله با ایران نمودند. در طول جنگ ایران با عراق دولت ریگان حرکت بین المللی گسترده ای را برای جلوگیری از فروش تجهیزات نظامی به ایران سازمان داد تا مانع از پیروزی ایران در جنگ علیه عراق گردد .

آن ها در کنار حمایت های بی دریغ خود از صدام، علاوه بر تحریم نفت ایران که مستقیماً بر درآمد کشور در زمان جنگ اثر می گذاشت، خرید و فروش هرگونه سلاح توسط جمهوری اسلامی را نیز تحریم کرده و عملاً ما را در شرایطی قرار دادند که نه سلاحی در اختیار داشتیم و پولی برای خرید سلاح.

البته مسئولان کشور در آن زمان با تدابیر خود و تامین حداقلی منابع، از طریق بازار سیاه به صورت محدودی سلاح و مهمات تهیه می کردند ولی این تجهیزات در مقابل ماشین عظیم جنگی صدام که عملاً از طرف قدرت های شرق و غرب حمایت می شد ابداً قابل قیاس نبود.

در این زمان دولتمردان آمریکایی با فشار بر نهادهای بین المللی نیز ما را از دریافت تسهیلات و وام های بین المللی محروم نمودند.

### مرحله چهارم

پس از پایان جنگ تحمیلی و با شروع دوران سازندگی، مسئولین کشور به بازسازی صدمات وارده از جنگ پرداختند. در این دوران کشور به دلیل عقب ماندگی های صنعتی و علمی در دوران طاغوت، آنچنان از توانایی علمی و صنعتی برای بازسازی خود برخوردار نبود. به خصوص در حوزه صنعت نفت و در زمینه بازسازی و توسعه میادین نفتی. و از طرفی به دلیل جاذبه های فراوان صنعت نفت کشور، شرکت های خارجی به شدت به دنبال سرمایه گذاری در این بخش از صنعت کشور بودند.

دقیقاً در همین ایام (ششم اوت ۱۹۹۶ میلادی (۱۴ مرداد ۱۳۷۵)) بود که با امضای بیل کلینتون رئیس جمهور وقت آمریکا یکی از شدید ترین تحریم های نفتی بر علیه ایران به تصویب رسید. این قانون به نام سناتور پیشنهاد دهنده آن، "قانون داماتو" نام گرفت. بر اساس قانون داماتو، هر شرکتی که در صنایع نفت و گاز ایران، بیش از ۴۰ میلیون دلار سرمایه گذاری کند، مشمول تحریم آمریکا می شد که البته این سقف در دوران جرج بوش به ۲۰ میلیون دلار رسید.

در مارس ۱۹۹۶ میلادی (اسفند ۱۳۷۵) هم سناتور داماتو نامه‌هایی برای شرکت‌های نفتی فرانسوی ELF و توتال ارسال داشت و به آنها هشدار داد تا از مشارکت بالقوه و بالفعل در پروژه‌های نفت و گاز ایران دست بردارند. به دنبال آن، نامه‌هایی نیز برای تعدادی از شرکت‌ها و مؤسسات دیگر در کشورهای ژاپن، استرالیا، آلمان و سازمان ملل متحد ارسال شد.

قانون داماتو دقیقا در زمانی شکل گرفت که صنعت نفت ایران نیاز به جذب سرمایه گذاری خارجی داشت تا بتواند ضمن حفظ جایگاه خود در میان تولید کنندگان نفت جهان و اعضای اوپک، به صیانت از مخازن خود بپردازد. مخازنی که در واقع قدیمی ترین مخازن برداشت شده در خاورمیانه محسوب شده با ورود به دوره دوم عمر خود نیاز به تزریق گاز داشتند تا از افت فشار آن‌ها جلوگیری شده و منابع نفتی آنها از بین نرود.

در چنین وضعیتی با توجه به بدهی های رو به افزایش اقتصاد ایران در دروان سازندگی که برای بازسازی خرابی های جنگ تحمیلی حاصل شده بود تحریم داماتو می توانست به منزله تیر خلاصی برای صنعت نفت و اقتصاد تک محصولی ایران محسوب شود.

### مرحله پنجم

این تحریم ها کماکان ادامه داشت و روزبه‌روز به آن‌ها اضافه می شد ولی جمهوری اسلامی هم چنان به پیشرفت خود ادامه می داد تا اینکه برگ دیگری از صفحات کتاب فشار بر انقلاب اسلامی ایران توسط دشمنان ورق خورد.

تعدادی از اعضای سازمان مجاهدین با کمک و پشتیبانی اطلاعاتی سرویس های جاسوسی غربی در ۲۳ مرداد ۸۱ طی مصاحبه مطبوعاتی در واشنگتن با نشان دادن تعدادی تصویر ماهواره ای ادعا کردند که جمهوری اسلامی در حال انجام فعالیت های مخفی هسته‌ای است.

در این مرحله بود که نظام اسلامی با چالش جدیدی به نام پرونده هسته‌ای روبرو شد. پرونده هسته‌ای ایران زمانی به جریان افتاد که جمهوری اسلامی در حال تبدیل شدن به الگویی بی بدیل برای تمامی آزادگان و آزاد اندیشان جهانی بود و عملاً به دنیا نشان داده بود که نه تنها بدون ارتباط با آمریکا بلکه با مقابله و ستیز با این کشور می‌توان به پیشرفت‌های چشمگیری در حوزه‌های مختلف زندگی بشری دست یافت. رشد روز افزون علمی کشور، شتاب فزاینده توان نظامی و بازدارندگی کشور، ورود جمهوری اسلامی به باشگاه کشورهای فضایی، پیشرفت‌های پی‌درپی پزشکی و هزاران هزار موفقیت دیگر نظام اسلامی باعث شد تا استکبار جهانی به ویژه آمریکا پیشرفت‌های هسته‌ای کشور را دستاویزی برای فشار به نظام قرار دهد. پیشرفت‌هایی که نقش حیاتی در تامین انرژی در آینده بر عهده دارند و در ۱۰۰ سال آینده کشور که ذخایر نفت و گاز کشور تمام خواهد شد بدون توان تولید انرژی از فرایند شکافت و یا جوش هسته‌ای، کشور قادر به تولید و تامین انرژی مورد نیاز خود نخواهد بود.

لذا در این دوره تحریم‌ها از جانب کشور های اروپایی و آمریکایی علیه کشورمان اعمال شد. آن‌ها با بهانه‌هایی واهی و بر خلاف قوانین بین‌المللی و طی یک فرایند سیاسی، پرونده کشور را به شورای امنیت ارجاع داده و با تصویب چهار قطعنامه شدید توسط شورای امنیت، عملاً راه برای تحریم‌های پی‌درپی کشورها به خصوص آمریکا علیه کشورمان هموارتر شد.

در این دوران چندین بانک جمهوری اسلامی ایران از جمله بانک ملی، کارگشایی، ملت و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و نهادهای وابسته به آن از قبیل نیروی قدس، قرارگاه خاتم الانبیا، قرارگاه کربلا و ... به لیست تحریم‌های غرب اضافه شدند.

اما آنچه در این دوران روی داد غرب را به سمت تغییر روش سوق می‌داد. پس از مذاکرات ایران با کشورهای اروپایی در سال‌های ۸۲ تا ۸۴ و عدم پایبندی غربی‌ها

به تعهداتشان و زیاده خواهی های روزافزون آن ها، کشور به سمت پیشرفت در زمینه های مختلف از جمله هسته ای حرکت کرد و طی مدت ۳ الی ۴ سال کشور در زمینه هسته ای به پیشرفت های چشمگیری دست یافت و عملاً غرب در حالی که ناکارآمدی تحریم های خود را مشاهده می کرد نسبت به ادامه دادن این حربه و مسیر تحریم ها ناامید بود و این موضوع را می شود از سیر تحریم های شورای امنیت علیه کشور متوجه شد که در آخرین قطعنامه تصویب شده کلیه کشور در سال ۸۷ ( قطعنامه ۱۸۳۵ ) تقریباً تحریم جدیدی به لیست تحریم ها اضافه نشده و لحن قطعنامه نیز بسیار متفاوت تر از سایر قطعنامه های گذشته است و بیشتر بر روی حل و فصل موضوع از طریق مذاکره تمرکز دارد.

در همین ایام جمهوری اسلامی ایران طی مذاکرات هسته ای به تمام شبهات و پرسش های سازمان انرژی اتمی نیز پاسخ داد و عملاً غرب را در این زمینه خلع سلاح نمود.

اما ناگهان مذاکرات از سوی طرف های غربی تعطیل شد و آنان منتظر مانده تا نتایج انتخابات ریاست جمهوری ایران مشخص شود.

### مرحله ششم

پس از انتخابات ریاست جمهوری دهم اتفاقات عجیبی در کشور روی داد که متأسفانه خسارات و ضررهای شدیدی را بر کشور تحمیل کرد.

فتنه سال ۸۸ رویداد فراموش نشدنی و غیر قابل بخششی بود که تنها یکی از مهمترین اثرات آن امیدواری مجدد دشمنان به ادامه اقدامات خصمانه و تحریم علیه کشور بود که شروع دوباره دور جدیدی از تحریم ها بعد از سال ۸۸ بیانگر این مدعاست.

تحریم هایی که اینبار هوشمند شده و توسط مقامات غربی «فلج کننده» نامیده شدند.

در این دوره از تحریم ها دشمن با شناسایی نقاط ضعف اقتصاد ما و همچنین شناسایی راه های درآمد کشور که عمدتاً نفتی هستند، خرید نفت از جمهوری اسلامی را تحریم کرد و دیگر کشورها را نیز تهدید کرد که در صورت خرید نفت از ایران مشمول جریمه های سنگین و یا حذف آن ها از سیستم مبادلات مالی با آمریکا خواهند شد.

از طرفی دیگر با تحریم بیمه نفت کش هایی که بخواهند نفت ایران را جابجا کنند علاوه بر خرید، جابجایی نفت ایران نیز با محدودیت مواجه شد.

تحریم مهم دیگر تحریم خدمات دهی «سوئیفت» به کشور بود. تمامی نقل و انتقالات مالی دنیا از طریق موسسه ای به نام سوئیفت انجام می شود. بدین معنا که در معاملات بین المللی هر پولی که بخواهد به حساب کشوری واریز شود و یا به کشور دیگر انتقال پیدا کند از طریق موسسه سوئیفت انجام می شود و با تحریم خدمات رسانی این موسسه به ایران قابلیت انتقال پول نفت هم از ایران سلب شد و در نتیجه بانک مرکزی جمهوری اسلامی عملاً تحت تحریم قرار گرفت و دولت نیز در تامین هزینه های خودش در بودجه سالیانه با مشکلات فراوانی مواجه شد.

در نتیجه فروش نفت ما محدود شد، آن میزان محدود هم که می توانستیم بفروشیم به دلیل تحریم بیمه نفت کش ها مشتری قابل توجهی نداشت و آن قسمتی هم که در نهایت فروخته می شد امکان دریافت پول آن وجود نداشت.

### مرحله هفتم

پس از روی کار آمدن دولت یازدهم و انعقاد توافقنامه موقت ژنو، قرار بر این شد که غرب تحریم جدیدی علیه ما تصویب نکنند. اما آن ها با استفاده از حفره های توافقنامه ژنو و برخلاف روح!! آن، به لیست تحریم های خود افزودند و از طرفی با هماهنگی عربستان سعودی قیمت جهانی نفت را کاهش داد تا هر چند مبتنی بر قرارداد ژنو سقف فروش یک میلیون بشکه نفت کشور را کاهش ندادند اما درآمد نفتی کشور که از فروش روزانه ۱ میلیون بشکه نفت با بهای ۱۲۰ دلار بود را به یک میلیون بشکه اما با قیمت حدود ۴۰ دلار رساندند.



برخی از تحریم های غرب بعد از توافق زنو

بخشی از تحریم های جدید آمریکا علیه ایران پس از توافق ژنو			
ردیف	تاریخ	اسامی تحریم شدگان	ادعای آمریکا برای تحریم
۱	۲۱ آذر ۹۲	۴ شرکت خارجی و ۵ نهاد ایرانی	وزارت خزانهداری آمریکا اعلام کرد که این شرکت ها از برنامه هسته ای ایران حمایت می کنند
۲	۴ بهمن ۹۲	وضع جریمه ۱۵۲ میلیون دلاری به بانک کلیراستریم آلمان	به دلیل داشتن مراودات بانکی با ایران
۳	۸ بهمن ۹۲	بانک روسی «بانک ماسکوا» ۹.۴ میلیون دلار جریمه شد	نقض تحریم های یک جانبه ای واشنگتن علیه ایران
۴	۱۷ بهمن ۹۲	۱۸ شرکت و ۱۴ فرد ایرانی	نقض تحریم های نقل و انتقال مالی و فروش نفت
۵	۱۷ بهمن ۹۲	یک شهروند تبعه ای ترکیه	تلاش برای دستیابی به مهندسی معکوس یک قایق تندرو جنگی برای ایران
۶	۱۷ بهمن ۹۲	چند تن از اعضای سپاه پاسداران	حمایت از گروه های شبه نظامی
۷	۹ اردیبهشت ۹۳	۸ شرکت چینی و ۲ شرکت در دبی	دور زدن تحریم ها و مبادلات تجاری با ایران
۸	۱۹ تیر ۹۳	درخواست جریمه ۵۰۰ میلیون دلاری از کومرتس بانک، دومین بانک بزرگ آلمان	به دلیل نقض تحریم ایران که البته هنوز نهایی نشده است
۹	۲۲ تیر ۹۳	جریمه ۸ میلیارد و ۹۰۰ میلیون دلاری بانک فرانسوی بی ان پی پاریباس	به اتهام مراودات بانکی با ایران
۱۰	۲۳ بهمن ۹۳	قراردادن مجدد نام شرکت ملی نفت کش در لیست تحریم ها از سوی اتحادیه اروپا	مستحکم کردن نظام تحریمی علیه ایران

و این روند تا کنون ادامه دارد ...

با یک نگاه کلی به تحریم های وضع شده علیه جمهوری اسلامی از ابتدای انقلاب تا کنون هر عقل سلیمی این موضوع را متوجه خواهد شد که علت وضع تحریم ها علیه نظام، همان دلیلی است که تا کنون به خاطر آن علیه ما دست به کودتای نظامی زده اند، فتنه ها ایجاد کرده و ترورها کرده اند. تحریم موضوع جدیدی برای انقلاب ما نیست و انقلاب به محض تولد با تحریم های ظالمانه مواجه شد و این نیست جز به خاطر اینکه امام و امت در این سی و پنج ساله همواره پیرو راه سیدالشهدا و به دنبال زمینه سازی برای ظهور حجه ابن الحسن (عج) بوده و هستند و تا در این راه باشند تحریم ها و تهدیدها و ترورها و جنگ ها ادامه دارد و تحریم ها فقط زمانی کاملا از بین خواهند رفت که یا از دشمن خبری نباشد و یا ما از آرمان های خود دست برداریم ...

در ادامه برای روشن شدن ابعاد کامل جنگ تمام عیار اقتصادی دشمنان علیه نظام اسلامی توجه شما را به مشروح تحریم های وضع شده علیه انقلاب در این سی و پنج ساله جلب می کنیم :

## انواع تحریم‌های ایران

تحریم‌های وضع شده علیه کشور را می‌توان از دو نظر دسته بندی کرد :

### • از نظر شکلی

○ تصویب و لغو هر کدام از این تحریم‌ها سازوکار جداگانه ای دارد.

۱. تحریم‌های شورای امنیت سازمان ملل
۲. تحریم‌های آمریکا
۳. تحریم‌های اتحادیه اروپا
۴. تحریم‌های یک جانبه دولت‌ها ( به غیر از آمریکا)

### • از نظر ماهوی

○ تحریم‌ها با دلایل و بهانه‌های متفاوتی وضع شده‌اند.

۱. تحریم‌های مربوط به «منع گسترش سلاح کشتار جمعی» (Nonproliferation)
۲. تحریم‌های حقوق بشری (Human rights)
۳. تحریم‌های مربوط به حمایت از سازمان‌های تروریستی (Terrorism)
۴. تحریم‌های ذیل بند هفتم منشور سازمان ملل متحد (مربوط به تهدید و یا نقض صلح در جهان - که می‌تواند مسائل هسته‌ای، صنایع دفاعی و موشکی را شامل شود.)

## ۱. تحریم های شورای امنیت سازمان ملل

بیشتر تحریم های شورای امنیت علیه ایران برگرفته از فصل هفتم منشور سازمان ملل هستند، که در آن صحبت از «تهدید و یا نقض صلح در جهان» به میان آمده است. اصل ۴۲ فصل هفتم این اجازه را می دهد که برای تضمین صلح، تصمیم های ویژه گرفته شود، حتی اگر احتیاج به متوسل شدن به نیروی نظامی باشد.

پرونده ایران در تاریخ هجدهم اسفند ۱۳۸۴ مطابق با هشتم مارس ۲۰۰۶ از سوی شورای حکام آژانس بین المللی انرژی اتمی به شورای امنیت ارجاع شد. شورای امنیت تاکنون شش قطعنامه علیه پرونده اتمی ایران تصویب کرده که چهار قطعنامه آن حاوی تحریم های تازه بوده است.

قطعنامه هایی که شورای امنیت تاکنون درباره برنامه اتمی ایران صادر کرده، عموماً ذیل فصل هفتم منشور ملل متحد است که به مسئولیت سازمان در مواجهه با تهدید علیه صلح جهانی می پردازد. این مصوبات برای تمامی اعضای سازمان ملل لازم الاجراست. در هنگام تصویب هرکدام از قطعنامه های شورای امنیت سازمان ملل، کمیته های تحریم تشکیل شده اند که کارشان بررسی این است که چه کسانی و به چه طریقی هدف این تحریم ها خواهند بود. تا زمانی که پرونده اتمی ایران از شورای امنیت خارج نشده باشد، کمیته تحریم ها همچنان به کار خود ادامه خواهند داد و فهرست خود را به روز خواهد کرد.

شیوه لغو تحریم های مصوبه شورای امنیت بدین صورت است که اعضای دائم شورای امنیت با طرح قطعنامه ای در شورا، درخواست لغو تحریم ها را مطرح و سپس با تصویب آن، پرونده ایران را از دستور کار شورا خارج می کنند.

شورای امنیت سازمان ملل چهار دوره از تحریم ها را علیه ایران اعمال کرده است؛ در سالهای ۲۰۰۶، ۲۰۰۷، ۲۰۰۸ و ۲۰۱۰.

✓ شورای امنیت در تاریخ ۳۱ ژوئیه ۲۰۰۶ قطعنامه ۱۶۹۶ اولین دور تحریم ها علیه جمهوری اسلامی ایران را تحت ماده ۴۰ منشور ملل متحد در قبال فعالیت های صلح آمیز هسته‌ای جمهوری اسلامی ایران تصویب کرد. اولین دور تحریم ها مواد حساس هسته‌ای و مسدود کردن دارایی های افراد و شرکتهای ایرانی مرتبط با برنامه هسته‌ای را تحت پوشش قرار داد.

○ در بند ۵ از بندهای اجرایی پیش نویس این قطعنامه آمده است: از تمامی کشورها می خواهد مطابق با اختیارات حقوقی ملی و قانونیشان از انتقال هرگونه اقلام، مواد کالا و فناوری که می تواند به فعالیت های مربوط به غنی سازی و بازآوری ایران مربوط شود، جلوگیری کنند.

✓ علاوه بر این و در ادامه اولین دور تحریم ها علیه ایران، شورای امنیت در تاریخ ۲۷ دسامبر ۲۰۰۶ قطعنامه ۱۷۳۷ را علیه فعالیت های صلح آمیز هسته ای جمهوری اسلامی ایران تصویب کرد.

○ در بند ۳ این قطعنامه آمده است: شورای امنیت تصمیم می گیرد که کلیه کشورها می بایست اقدامات لازم به منظور ممانعت از عرضه، فروش یا انتقال مستقیم یا غیرمستقیم از سرزمینشان یا بوسیله اتباعشان، یا با استفاده از کشتی ها و هواپیماهای تحت پرچمشان و یا استفاده و بکارگیری در راستای منافع ایران - اعم از اینکه منشاء آن در قلمروشان بوده یا نباشد - نسبت به کلیه اقلام، مواد، تجهیزات، کالاها و فناوری که می تواند به فعالیت‌های مرتبط با غنی‌سازی، بازآوری یا آب سنگین ایران کمک نماید را به مورد اجرا گذارند.

○ در بند ۱۲ قطعنامه آمده است: شورای امنیت تصمیم می گیرد که تمامی دولتها کلیه اعتبارات، دارایی‌های مالی و سایر منابع اقتصادی که در تاریخ پذیرش این قطعنامه و یا هر زمان دیگری

پس از آن در قلمروشان قرار دارد و متعلق به یا در کنترل اشخاص یا نهادهایی هستند که در ضمیمه قطعنامه مشخص شده اند، یا دیگر اشخاص و نهادهایی که شورای امنیت یا کمیته تشخیص دهد، یا تمامی اشخاص یا نهادهایی که از طرف آنان و یا با هدایت آنان، یا به وسیله نهادهای متعلق به آنان یا در کنترل آنان عمل می کنند مسدود خواهند نمود و نیز تصمیم می گیرد که تمام دولتها باید اطمینان حاصل کنند که از هر گونه اعتبارات، دارایی های مالی، یا منابع اقتصادی که توسط اتباعشان یا اشخاص یا نهادهای در قلمروشان در اختیار اشخاص و نهادهای فوق الذکر قرار گیرد ممانعت خواهد شد.

○ برابر بند ۱۷ از تمامی دولتها خواسته شده است تا هوشیاری به خرج دهند و از تدریس یا آموزش تخصصی اتباع ایرانی، در قلمروشان یا توسط اتباعشان، در مورد رشته هایی که به فعالیت های هسته ای ایران کمک می کند جلوگیری به عمل آورند.

✓ شورای امنیت در تاریخ ۲۴ مارس ۲۰۰۷ دور دوم تحریم ها قطعنامه ۱۷۴۷ را علیه فعالیت های صلح آمیز هسته ای جمهوری اسلامی ایران تصویب کرد. دور دوم تحریمها شامل سلاح های جدید و تحریم های مالی است. این دوره از تحریمهای علیه ایران، با هدف مسدود کردن دارایی بیش از ۲۸ گروه، شرکت و افراد درگیر در حمایت از کارهای حساس هسته ای و توسعه موشکهای بالستیک گسترش یافت.

○ برابر بند ۶ از تمامی کشورها تقاضا شده است که در تدارک، فروش یا انتقال هر گونه تانک رزمی، وسایل ترابری رزمی، زرهی، سیستمهای توپخانه ای با کالیبر بزرگ، هواپیمای رزمی، هلیکوپترهای آفندی، کشتیهای جنگی، موشک ها یا سیستم

های موشکی، به طور مستقیم یا غیر مستقیم از سرزمینشان یا توسط اتباعشان یا با استفاده از کشتی ها یا هواپیمای دارای پرچمشان به ایران، اعمال مراقبت و ممنوعیت کنند و در تدارک هر گونه کمک تکنولوژیک به ایران یا آموزش، کمک مالی، سرمایه گذاری، دلالی یا سایر خدمات، و انتقال منابع یا خدمات مالی مربوط به تدارک، فروش، انتقال، تولید یا استفاده از این فقرات نیز اعمال مراقبت و ممنوعیت کنند.

○ در بند ۱۷ از قطعنامه اخیر از تمامی کشورها و نهادهای مالی بین المللی می خواهد تا وارد تعهدات جدید هبه، کمک مالی و وامهای امتیازی با دولت جمهوری اسلامی ایران نشوند.

✓ سال ۱۳۸۶ / شورای امنیت در تاریخ ۳ مارس ۲۰۰۸ سومین دور تحریم های اقتصادی را علیه فعالیت های صلح آمیز هسته‌ای جمهوری اسلامی ایران تصویب کرد. در این قطعنامه (۱۸۰۳) محدودیتهای سفر و مالی در مورد افراد و شرکتهای افزایش یافت. این تحریم ها ممنوعیت نسبی در تجارت اقلام با مصارف نظامی و غیر نظامی مورد استفاده برای پوشش دادن فروش تمامی این نوع تکنولوژی به ایران را گسترش داد. در این قطعنامه علاوه بر مسدود کردن دارایی تعدادی دیگر از اشخاص ایرانی، نظارت بر بانکهای ایرانی، بازرسی کشتی‌ها و هواپیماهای ایرانی و نظارت بر تحرکات افراد مظنون در برنامه‌های هسته‌ای ایران نیز پیش‌بینی شده بود.

○ برابر بند ۹ شورا از تمامی کشورها می خواهد در پذیرفتن تعهدات جدید عمومی برای کمک های مالی جهت تجارت با ایران، از جمله ارائه اعتبارنامه های صادرات، ضمانت نامه ها یا بیمه، به اتباع خود یا سازمان هایی که در چنین تجارت هایی دست دارند، هوشیار باشند.

○ در بند ۱۰ این قطعنامه شورا از تمامی کشورها در خواست کرده است بر فعالیت های موسسات مالی کشور خود با تمامی بانک های موجود در ایران، خصوصا بانک ملی و بانک صادرات و شعبات و زیرمجموعه های آنان در خارج از این کشور هوشیار باشند.

○ بر اساس بند ۱۱، شورا از تمامی کشورها می خواهد مطابق با قوانین و اختیارات حقوقی ملی خود و مطابق با قوانین بین المللی، خصوصا قانون دریا و توافقنامه های بین المللی مرتبط با هوانوردی غیرنظامی، محموله هایی را که توسط کشتی ها و هواپیماهایی که به سمت ایران و یا از ایران، توسط شرکت هواپیمایی ایران و یا شرکت حمل و نقل دریایی جمهوری اسلامی ایران وارد فرودگاه ها و بنادر آنها می شوند را مورد بازرسی قرار دهند.

✓ سال ۱۳۸۷ / شورای امنیت در ادامه دور سوم تحریم ها علیه ایران قطعنامه ۱۸۳۵ را علیه فعالیت های صلح آمیز هسته ای جمهوری اسلامی ایران تصویب کرد. در این قطعنامه که دارای چهار بند است تنها نسبت به قطعنامه های قبلی تاکید شده است.

✓ سال ۱۳۸۹ / شورای امنیت بالاخره قطعنامه ۱۹۲۹ را در ژوئن ۲۰۱۰ علیه فعالیت های صلح آمیز هسته ای جمهوری اسلامی ایران تصویب کرد. در این قطعنامه که دور چهارم از تحریم های شورای امنیت محسوب می شود، شورای امنیت خواستار اقداماتی بر علیه بانکهای جدید ایرانی در خارج از کشور در صورت مظنون بودن در ارتباط با برنامه های هسته ای یا موشکی ایران شده است. این تحریم های تسلیحاتی سازمان ملل متحد علیه ایران با در لیست سیاه قرار دادن سه شرکت تحت کنترل کشتیرانی جمهوری اسلامی و متعلق به سپاه پاسداران انقلاب اسلامی گسترش یافت.



- برابر بند ۸ این قطعنامه شورای امنیت تصمیم می‌گیرد که همه کشورها می‌باید مانع از تامین و فروش مستقیم و غیرمستقیم هرگونه تانک‌های جنگی، ماشین‌های جنگی زرهی، سیستم‌های دارای کالیبر سنگین، هواپیماهای جنگی، بالگردهای تهاجمی، ناوها، موشک‌ها یا سیستم‌های موشکی که در زمره سلاح‌های متعارف [غیرهسته‌ای] ثبت شده در سازمان ملل هستند، تجهیزات مرتبط با آنها از قبیل قطعات یدکی و اقلامی که توسط شورای امنیت یا کمیته پیگیری کننده قطعنامه ۱۷۳۷ (۲۰۰۶) مشخص شده‌اند، از خاک این کشورها یا توسط اتباع و شخصیت‌هایی تحت حاکمیت قضایی این کشورها یا تحت کشتی‌ها یا هواپیماهای زیر لوای این کشورها حتی اگر در خاک این کشورها آغاز شده یا نشده باشد، به ایران شوند.
- شورای امنیت همچنین تصمیم می‌گیرد که همه کشورها می‌بایست مانع از تامین آموزش‌های فنی، منابع و خدمات مالی، رهنمود یا دیگر خدمات و کمک‌هایی که مرتبط با تامین، فروش، انتقال و تهیه، ساخت، نگهداری و استفاده از چنین تسلیحات و مواد مرتبط با آنها به ایران از طریق اتباع خود یا از طریق خاک خود شوند؛ شورای امنیت در این راستا از همه کشورها می‌خواهد تا هوشیاری و محدودیت‌ها بر تامین، فروش، انتقال، تهیه، ساخت و استفاده از همه تسلیحات فوق‌الذکر و مواد مرتبط با آنها را به اجرا درآورند.
- در بند ۲۳ آمده است: شورای امنیت از کشورها می‌خواهد تا تدابیر مناسبی را اتخاذ کنند که مانع از افتتاح شعبه‌ها، شرکت‌های فرعی یا نمایندگی‌های ادارات بانک‌های ایرانی در خاک خود شوند، همچنین تدابیری اتخاذ کنند که مانع از

سرمایه‌گذاری مشترک جدید، گرفتن مالکیت منافع در داخل یا حفظ یا ایجاد روابط میان بانک‌های ایرانی و بانک‌هایی شوند که تحت حاکمیت قضایی این کشورها هستند تا از ارایه خدمات مالی ممانعت به عمل آید، در صورتی که اطلاعاتی در اختیار داشته باشند دال بر این که اینگونه فعالیت‌ها می‌تواند در گسترش فعالیت‌های هسته‌ای ایران نقش داشته باشند.

○ برابر بند ۲۴، شورای امنیت از کشورها می‌خواهد تا اقدامات مقتضی اتخاذ کنند که از نهادهای مالی ایران درون قلمروهای آنها جلوگیری به عمل آورد. شورای امنیت از کشورها در خواست می‌کند به وسیله محاکم قضایی خود از افتتاح دفاتر نمایندگی یا شرکت‌های فرعی یا حساب‌های بانکی در ایران جلوگیری کنند در صورتیکه آنها اطلاعاتی داشته باشند که شرایط معقولی فراهم کند که چنین خدمات مالی می‌تواند به فعالیت‌های هسته‌ای ایران کمک کند.

✓ قطعنامه ۱۹۸۴ شورای امنیت سازمان ملل متحد که در تاریخ ۰۹ ژوئن ۲۰۱۱ تصویب شد، سندی بین‌المللی درباره عدم گسترش جنگ‌افزار هسته‌ای ایران است. این قطعنامه طی نشست ۶۵۵۲ام با ۱۴ رای موافق، ۰ مخالف و ۱ ممتنع تصویب شد. (این قطعنامه دارای تحریم جدیدی نیست)

✓ قطعنامه ۲۱۵۹. در این قطعنامه که در تاریخ ۹ ژوئن و بر اساس فصل هفتم منشور به اتفاق آراء به تصویب رسیده است، اصل گفتمان غربی «پایداری نگاه امنیتی به مساله هسته ای ایران» از یک سو و «استمرار وضعیت ایران تحت فصل هفتم منشور» تنفیذ شده است. (این قطعنامه دارای تحریم جدیدی نیست)

این قطعنامه، تنها به تمدید یکساله یکی از سازوکارهای نظارت بر تحریم ایران (هیات کارشناسان تحریم یا Panel of expert) بسنده نکرده است.

البته کار این کمیته تخصصی از کارشناسان موشکی و هسته ای است که تمامی وقت خود را صرف پایش فعالیت های نظامی ایران و ردیابی واردات و صادرات در این زمینه می کنند و تا کنون حداقل، ۵ گزارش را دایر بر متهم کردن ایران به فعالیت های نظامی ناقض قطعنامه ها از یک سو و تلاش برای تبدیل این تخلفات به تقویت تروریسم بین المللی در جهان از سوی دیگر در شورای امنیت ثبت کرده اند.

## ۲. تحریم های آمریکا

تحریم هایی که توسط آمریکا علیه ایران وضع شده، از نظر فنی عمدتاً به چهار دسته تقسیم می شود:

۱. تحریم هایی که کنگره ایالات متحده آمریکا وضع کرده است و فقط کنگره می تواند بردارد.
۲. تحریم هایی که ابتدا قوه مجریه وضع کرده، اما سپس کنگره آنها را به صورت «قانون» درآورده و برچیدن آنها را نیز در حوزه اختیارات خود قرار داده است.
۳. تحریم هایی که قوه مجریه (وزارت خارجه، وزارت خزانه داری و وزارت انرژی و نهایتاً کاخ سفید) وضع کرده است و رئیس جمهور می تواند بردارد.

در این میان، رئیس جمهور معمولاً اختیار «تعلیق» (و نه برچیدن) برخی از تحریم های کنگره را دارد، ضمن اینکه می تواند با ارائه گزارش به کمیته مربوطه کنگره و ادعای اینکه پیش شرط های این نهاد برای برچیدن تحریم ها علیه ایران برآورده شده است، نسبت به رفع کامل آنها اقدام نماید.

اما نکته مهم اینجاست که در فرهنگ سیاسی آمریکا (و نزد افکار عمومی این کشور) توسل رئیس جمهور به «مقرهای قانونی» و اقدام علیه خواست باطنی و اراده کنگره

هرچند قانونی باشد) چندان اقدام پسندیده و مناسبی محسوب نمی‌شود. به ویژه در حوزه سیاست خارجه، مردم آمریکا قویاً انتظار دارند که تمام نهادهای سیاسی‌شان به صورت هماهنگ و در اجماع کامل با یکدیگر اقدام به تصمیم‌گیری نمایند و طبعاً، تک‌روی‌های «قانونی» رئیس‌جمهور را در پرونده‌های حساسی مانند پرونده هسته‌ای ایران با اصل حفظ حرمت کنگره (که قاعداً بازتاب‌دهنده اراده ملی است) مغایر می‌دانند. در واقع، به چنین اقداماتی از جانب رئیس‌جمهور در لغتنامه سیاسی آمریکا End-run around congress می‌گویند که شاید بشود آن را به اصطلاح عامیانه «دور زدن کنگره» ترجمه کرد که معمولاً از آن با یک بار بسیار منفی و به عنوان یک ترفند ناپسند سیاسی یاد می‌کنند.

در ادامه به منظور احصاء موارد تحریم ایالات متحده آمریکا علیه کشورمان آن‌ها را به سه دسته تقسیم می‌کنیم :

- أ. تحریم های دولت آمریکا
- ب. تحریم های کنگره آمریکا
- ج. تحریم های ایالتی آمریکا

### أ. تحریم های دولت آمریکا

✓ نخستین تحریم آمریکا علیه ایران پس از واقعه گروگانگیری دیپلمات‌های آمریکایی در تهران در سال ۱۹۷۹ انجام گرفت. "جیمی کارتر" رئیس‌جمهور وقت آمریکا «قانون وضعیت اضطراری» را علیه ایران تصویب کرد و از آن زمان تا کنون هر رئیس‌جمهور به طور معمول این قانون را علیه ایران تمدید می‌کند.

اعلام وضعیت اضطراری علیه یک کشور، اختیاراتی فراتر از قانون به رئیس‌جمهور آمریکا داده و وی را مجاز می‌کند تا با

صدور احکام فراقانونی با «تهدید خارق العاده و غیر عادی» خارجی مقابله کند.

( طبق مفاد قانون «وضعیت اضطراری ملی» (NEA) که بعدها در رابطه با قانون «وضعیت اضطراری» تصویب شده است، «وضعیت اضطراری» اعلام شده از سوی دولت فدرال ظرف یک سال منقضی شود، مگر آنکه رئیس جمهور ظرف مدت ۹۰ روز مانده به سالگرد صدور فرمان وضعیت اضطراری، آن را تمدید کند.)

✓ کارتر بلافاصله پس از تسخیر سفارت آمریکا در نوامبر سال ۱۹۷۹ با صدور اعلامیه شماره ۴۷۰۲، واردات نفت از ایران را ممنوع کرد.

✓ ده روز بعد، با صدور دستور اجرایی شماره ۱۲۱۷، تمامی دارایی های بانک مرکزی و دولت ایران مسدود شد. دارایی هایی که بر اساس این حکم مسدود شد عبارت بودند از:

- حدود ۲.۵ میلیارد دلار از سرمایه ایران، که نزد بانک مرکزی ایالات متحده (فدرال رزرو) واقع در نیویورک نگهداری می شد، شامل ۱.۶ میلیون اونس طلا به ارزش تقریبی ۹۴۰ میلیون دلار و اوراق بهاداری به ارزش بیش از ۱.۴ میلیارد دلار متعلق به دولت ایران.

- حدود ۵.۵ میلیارد دلار از پس اندازها و اوراق قرضه متعلق به ایران که در شعب اروپایی بانک های آمریکایی نگهداری می شد. ۴.۷ میلیون دلار از این مبلغ را سرمایه های اندوخته و ۸۰۰ میلیون دلار آن را اوراق قرضه تشکیل می داد. پس از حکم کارتر، بخش زیادی از این اوراق، مصادره شده و

برای «تسویه» وام‌های اعطا شده به ایران در رژیم شاه، خرج شد.

▪ حدود ۴ میلیارد دلار از دارایی‌های ایران در داخل خاک آمریکا، که بعدها بخش اعظم آن به بهانه پرداخت غرامت در پرونده‌های مختلف مصادره شد. از این رقم چیزی حدود ۲.۲ میلیارد دلار سرمایه‌های ایران در شعب بانک‌های داخل آمریکا بود.

✓ کارتر بار دیگر در اوایل سال ۱۹۸۰م، با صدور دستور اجرایی شماره ۱۲۲۰۵ صادرات به ایران و نیز معاملات مالی با ایران را تحریم کرد.

✓ هم چنین براساس دستور اجرایی شماره ۱۲۲۱۱، واردات از ایران به کلی ممنوع اعلام گردید و مسافرت اتباع آمریکا به کشورمان ممنوع شد.

پس از امضای توافقنامه الجزایر، آمریکا همه دستورهای اجرایی فوق را به جز دستور انسداد دارایی‌ها، ملغی کرد.

✓ در زمان دفاع مقدس و پس از انفجار مقر نظامیان آمریکا در بیروت که در سال ۱۹۸۳م صورت گرفت، ریگان ایران حامی تروریسم نامید و بر این اساس اعطای کمک‌ها و تسهیلات بین المللی به ایران محدود شد.

✓ دولت آمریکا در سال ۱۹۸۶م، براساس قانون کنترل صادرات تسلیحات، ایران را از دریافت تسلیحات و قطعات یدکی محروم کرد.

✓ در اکتبر ۱۹۸۷م به بهانه حمایت ایران از تروریسم بین المللی و براساس یک دستور اجرایی انواع واردات از ایران از جمله نفت تحریم شد.

✓ در همان سال دولت ریگان ایران را در لیست کشورهای قرار داد که در ترافیک بین المللی مواد مخدر درگیر می باشند و بدینوسیله موانع بیشتری را در برابر صادرات و فروش تجهیزات نظامی ج.ا.ا قرار داد و واردات از ایران را تحریم نمود. (در دسامبر ۱۹۹۸ ایران از فهرست کشورهای که درگیر ترافیک بین المللی مواد مخدر می باشند حذف شد)

✓ دولت آمریکا در سال ۱۹۸۸، به نمایندگان آمریکا در بانک جهانی دستور داد علیه ایران رای منفی بدهند و از طرفی دولت به سازمان های جهانی اعلام کرد به هر میزان که به ایران وام بدهند، به همان اندازه، از کمک های خود به این سازمان ها خواهد کاست.

✓ پس از شکست عراق در جنگ ۱۹۹۱ (حمله آمریکا به عراق برای بیرون راندن آن از کویت)، به منظور جلوگیری از برتری یافتن ج.ا.ا بر عراق و برهم خوردن توازن قوا در منطقه، دولت آمریکا با تصویب قانون «منع گسترش تجهیزات نظامی ایران و عراق» در سال ۱۹۹۲ مجددا اقدام به تنگ کردن حلقه تحریم اقتصادی ایران نمود. بر اساس این قانون، فروش تمام تجهیزات با کاربرد دوگانه به ایران ممنوع شد.

گزارش سازمان سیا مبنی اختصاص دو میلیارد دلار توسط ایران برای تولید سلاح های کشتار جمعی منجر به تصویب این قانون در جهت تحریم ایران توسط کنگره شد. (که در قسمت تحریم های مربوط به کنگره خواهد آمد)

سیاست دولت کلینتون تحت عنوان «مهار دوجانبه» مدون گردید. هدف سیاست مهار دو جانبه که دور جدیدی از تحریم های گسترده علیه ایران را آغاز کرد، عمدتاً مهار اقتصادی و نظامی ج.ا.ا و جلوگیری از برتری یافتن آن بر منطقه بود؛ زیرا

- تحریم اقتصادی عراق و تضعیف روز افزون اقتصادی و نظامی آن توازن بین ایران و عراق را به نفع ایران بر هم زده بود.
- ✓ در ۱۵ مارس ۱۹۹۵، کلینتون با صدور دستور اجرایی شماره ۱۲۹۵۷، کمک به توسعه منابع نفتی ایران را ممنوع کرد.
- ✓ با تداوم فشار کنگره، دو ماه بعد کلینتون دستور شماره ۱۲۹۵۹ را صادر کرد که به موجب آن هر نوع رابطه تجاری و مالی و سرمایه گذاری با ایران ممنوع اعلام شد.
- ✓ در آگوست ۱۹۹۷ بخشنامه ۱۳۰۵۹ دولت کلینتون صادرات به کشورهایی را که قصد صدور مجدد کالاهای ممنوعه را به ج.ا. داشتند منع کرد.
- (این تحریم دارای جنبه های تسری تحریم فراتر از مرزهای آمریکا نیز بود. چرا که بر آن اساس، شرکت های آمریکایی از هرگونه فعالیت اقتصادی و تجاری با ایران منع شدند و صادرات مجدد کالاهای آمریکایی یا کالاهای خارجی با محتوای آمریکایی به ایران ممنوع گردید.)
- ✓ در جولای ۱۹۹۸ و متعاقباً ژانویه ۱۹۹۹ دولت کلینتون ده مؤسسه روسی را به دلیل مشارکت در توسعه صنعت موشک سازی ایران تحریم کرد. پس از آن در سپتامبر ۱۹۹۹ دولت آمریکا جمهوری اسلامی ایران را به دلیل نقض آزادی مذهب مورد تحریم های جدیدی قرار داد.
- ✓ در نوامبر ۲۰۰۰ قانون «منع گسترش قوه نظامی ایران» با هدف جلوگیری از صدور تکنولوژی نظامی به ایران به تصویب رسید. این قانون پرداخت کمک های مالی به روسیه را منوط به رعایت قوانین تحریم آمریکا کرد. متعاقباً، در اکتبر ۲۰۰۰ تصویب قانون اعتبارات کشاورزی شامل ایران شد که کلیه کشورهای را که در لیست کشورهای تروریستی بودند از دریافت ضمانت نامه های صادراتی دولت آمریکا محروم ساخت.



- پس از وقوع حادثه یازده سپتامبر جرج بوش ایران و کره شمالی را محور های شرارت جهانی خواند.
- ✓ در سال ۲۰۰۱، قانون ایلسا که توسط کمیته مالی سنای آمریکا در سال ۱۹۹۶ تصویب شده بود مجدداً از سوی رئیس جمهور تمدید شد. (منع شرکت های نفتی از معامله با ایران. توضیح بیشتر در تحریم های مربوط به کنگره خواهد آمد)
- ✓ در ژانویه ۲۰۰۱ دولت بوش با استناد به قانون «منع گسترش قوه نظامی ایران» یک شرکت کره ای را به خاطر فروش قطعات سلاح های موشکی و شیمیایی به ج.ا.ا. مورد تحریم قرار داد.
- ✓ تمدید دستور اجرایی دولت کلینتون به شماره ۱۲۹۵۹ به منظور تحریم کمک به توسعه منابع نفتی ایران.
- ✓ در جون ۲۰۰۱ مجدداً یک شرکت کره ای و ۲ شرکت چینی به خاطر فروش قطعات سلاح های موشکی و شیمیایی به ج.ا.ا. توسط دولت آمریکا تحریم شدند.
- ✓ در آگوست ۲۰۰۱ قانون تحریم ایران- لیبی برای یک دوره پنج ساله تمدید شد.\*
- ✓ در مه ۲۰۰۲ دولت آمریکا چند شرکت مالدووا، ارمنستان و چین را به دلیل فروش قطعات و کالاهای نظامی به ج.ا.ا. تحریم کرد. در سال ۲۰۰۳ نیز چند اقدام مشابه انجام پذیرفت.
- ✓ در سال ۲۰۰۲، سازمان IEEE تحریم علمی علیه ایران وضع نمود.
- ✓ در روز ۲۵ اکتبر ۲۰۰۷ میلادی، وزارت خزانه داری آمریکا با وارد ساختن اتهام مضحک «حمایت مالی از گروه های تروریستی»، لیستی از بانک های ایرانی و تعدادی از افراد، نهادها و شرکت های وابسته به سپاه پاسداران انقلاب اسلامی را در لیست تحریم های خود قرار داد و با استفاده از قدرت

لابی‌های صهیونیستی چون تشکیلات «آپیک»، بانک جهانی نیز اعلام کرد از دادن خدمات به این بانک‌ها و مؤسسات خودداری خواهد کرد.

اسامی نهادهایی که در روز پنجشنبه، ۲۵ اکتبر ۲۰۰۷ از طرف وزارت خزانه داری آمریکا مورد تحریم قرار گرفتند به شرح زیر است:

- بانک صادرات ایران (همه شعب خارج از کشور این بانک به همراه شعبه مرکزی آن)
- سپاه پاسداران انقلاب اسلامی
- سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایران - نیروی قدس
- وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح ایران
- بانک ملی (همه شعب خارج از کشور این بانک به همراه شعبه مرکزی آن)
- بانک کارگشایی (تهران - خیابان مولوی - میدان محمدیه - پلاک ۵۸۷)
- بانک ملی ایران ZAO (مسکو - روسیه)
- بانک ملی - مسئولیت محدود (لندن - بریتانیا)
- بانک آریان (پروژه معاملاتی مشترک میان بانک‌های صادرات و ملی - کابل - افغانستان)
- بانک ملت (همه شعب خارج از کشور این بانک به همراه شعبه مرکزی آن)
- MELLAT BANK SB CJSC (ایروان - ارمنستان)
- بانک بین‌المللی پرشیا - مسئولیت محدود (بریتانیا)
- نهادهای وابسته به سپاه پاسداران انقلاب اسلامی:
- قرارگاه سازندگی خاتم‌الانبیا - (تهران)
- منطقه نظامی پارچین - (تهران)

- شرکت «نفت شرق - کیش» (تهران و دبی)
  - قرارگاه سازندگی کربلا (تهران)
  - شرکت مهندسی سپاساد (تهران)
  - قرب نوح (تهران)
  - شرکت عمران ساحل (تهران)
  - شرکت مهندسین مشاور ساحل (تهران)
  - موسسه حرا (تهران)
  - قرارگاه سازندگی قائم (تهران)
- ✓ ژوئیه ۲۰۰۸ ، چهار گروه صنعتی دیگر در ایران مشمول تحریم‌های آمریکا شدند: مجموعه صنایع شهید ستاری، هفت تیر، گروه صنایع مهمات و متالورژی و صنایع شیمی پارچین
- ✓ در سال ۲۰۰۷، شرکت‌های مایکروسافت و یاهو ایران را از لیست کشورهایی که خدمات وب دریافت می‌کنند، خارج نمودند.
- ✓ در ژانویه ۲۰۰۷ نیز به بهانه حمایت از سلاح کشتار جمعی بانک سپه در لیست تحریم قرار گرفت.
- ✓ سپتامبر ۲۰۰۸ معامله با کشتیرانی و هواپیمایی ایران نیز تحریم شد.
- ✓ در اکتبر ۲۰۰۸ بانک توسعه صادرات ایران به لیست تحریم‌ها اضافه شد.
- ✓ اوباما روز پنج‌شنبه ۱۲ مارس ۲۰۰۹ با تمدید تحریم‌های اقتصادی ایران اعلام کرد: «من این اضطرار ملی!!! را در رابطه با ایران برای یک سال دیگر تمدید می‌کنم.» وی با خواندن ایران به عنوان «تهدیدی نامتعارف و خارق‌العاده» برای امنیت ملی آمریکا مدعی شد: «اقدام‌ها و سیاست‌های دولت ایران در تضاد با منافع آمریکا در منطقه است و تهدیدی نامتعارف و

خارق العاده برای امنیت ملی و سیاست خارجی آمریکا محسوب می‌شود.»

✓ در تاریخ ۱۱ ژوئن آمریکا تحریم های جدیدی را علیه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نیروی مقاومت بسیج، نیروی نظامی ایران و فرمانده آن اعلام کرد. بر اساس این تحریمها، قرار شد با صلاحدید دادگاه های ایالات متحده داراییهای هر یک افراد مرتبط و موسسات آمریکایی برخوردار از این داراییها مسدود گردد.

✓ در تاریخ ۲۱ نوامبر ایالات متحده از ایران به عنوان منطقه ای برای شروع عملیات پولشویی نام برد که در آن مرحله ای برای منصرف کردن بانک ها در مقابله با پولشویی طراحی شده است. ایالات متحده همچنین ۱۱ سازمان مظنون به کمک به برنامه های هسته‌ای ایران را در لیست سیاه خود قرار داد و تحریم‌های گسترده ای را علیه شرکتهایی که به صنایع نفت و پتروشیمی ایران کمک می کنند در نظر گرفت.

✓ سی و یکم دسامبر ۲۰۱۱، باراک اوباما، قانون اعمال تحریم‌هایی را بر مؤسسات مالی معامله کننده با بانک مرکزی ایران امضا کرد تا به این ترتیب مجرای اصلی درآمدهای نفتی ایران را ببندد.

✓ در تاریخ ۱۳ ژانویه ۲۰۱۲، ایالات متحده تحریم‌هایی را علیه تاجر دولتی انرژی چین Zhuhai Zhenrong اعمال کرد، که گفته می شد بزرگترین تامین کننده محصولات نفتی تصفیه شده ایران بوده است.

✓ شرکتهای نفتی خصوصی Singapore's Kuo Oil Pte و FAL عمارات متحده عربی هم از دیگر شرکت های هستند که تحریم شدند.

- ✓ در اول ژانویه ۲۰۱۲، اوباما، قانون مجازات بانک مرکزی و مؤسسات مالی ایران را امضا کرد و پس از آن نیز ۵۰ شرکت و مؤسسه مالی ایران با هدف مقابله با برنامه موشکی ایران مورد تحریم قرار گرفتند. این مؤسسات بیشتر تابعه وزارت دفاع نیروهای مسلح و سازمان صنایع فضایی، شرکت خطوط کشتیرانی و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایران بودند. علاوه بر آن، شرکت نفتکش ملی ایران به همراه ۵۸ کشتی و ۲۷ مؤسسه و نهاد وابسته به آن در میان این تحریم‌ها قرار گرفت.
- ✓ در مارس ۲۰۱۲ یک شرکت هواپیمایی و سه تن از فرماندهان نظامی ایرانی در فهرست تحریم‌های آمریکا گرفتند و در فوریه ۲۰۱۳ وزارت خزانه‌داری آمریکا صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران و «عزت‌الله ضرغامی» رئیس آن را تحت تحریم‌های جدید خود قرار داد.
- ✓ در ماه می ۲۰۱۳ وزارت خزانه‌داری آمریکا یک بانک مشترک ایران و ونزوئلا را تحریم کرد و پس از آن شرکت‌های پتروشیمی تحت تحریم‌های آمریکا قرار گرفتند.

## ب. تحریم‌های کنگره آمریکا

\* (کنگره؛ شاخه قانونگذاری در دولت ایالات متحده آمریکا است. کنگره آمریکا حاوی دو مجلس سنا و نمایندگان است.)

دشوارترین بخش در لغو تحریم‌ها علیه برنامه اتمی ایران مربوط به تحریم‌های کنگره است. لغو این تحریم‌ها تصویب همزمان مجلس نمایندگان و مجلس سنا را لازم دارد که در اختلافات تدریجی جمهوری خواه با باراک اوباما، رئیس‌جمهور از حزب دموکرات، می‌تواند اجرای تعهد دولت آمریکا برای لغو تحریم‌های اتمی علیه ایران را

بسیار دشوار کند. در صورت تصویب توافق جامع اتمی ایران و گروه ۵+۱، دولت آمریکا نهایتاً متعهد به لغو تحریم های دولتی می شود اما بر اساس قوانین این کشور، دولت اختیاری درباره تحریم های کنگره نخواهد داشت و صرفاً می تواند به مدت شش ماه اجرای آنها را به تاخیر بیندازد.

این به معنای آن است که در صورت تغییر رئیس جمهور (فرض کنید رئیس جمهور بعدی آمریکا از حزب جمهوری خواه و وعده های انتخاباتی او ضرورتاً هماهنگ با تعهد دولت اوباما نباشد) تضمینی برای اجرای دقیق تعهدات دولت قبلی آمریکا بر مبنای توافق جامع اتمی با ایران وجود نخواهد داشت؛ مثلاً دولت بعدی می تواند ضرورتاً اجرای تحریم ها را هر شش ماه یک بار به تعویق نیندازد یا "قانون تحریم ایران" را که کنگره وضع کرده و دسامبر ۲۰۱۶ منقضی می شود دوباره تمدید کند.

ما در این قسمت به چند مورد از ۱۱ مورد قوانین تحریمی کنگره آمریکا علیه کشورمان خواهیم پرداخت.

### ✓ قانون «عدم اشاعه تسلیحات ایران و عراق»

در سال ۱۹۹۲م (۱۳۷۱)، قانونی تحت عنوان "قانون عدم اشاعه تسلیحات ایران و عراق" به تصویب مجلس نمایندگان و سنای ایالات-متحده رسید. براساس این قانون، تحریم ها شامل اقلامی می شد که استفاده های دو منظوره برای مقاصد تسلیحاتی داشتند. علت گنجاندن ایران در این قانون گزارش سیا مبنی بر این بود که ایران دو میلیارد دلار برای تولید سلاح های کشتار جمعی اختصاص داده است.

## ✓ قانون «داماتو»

قانون داماتو اولین طرحی بود که در قالب تحریم‌های یک‌جانبه‌ی کنگره آمریکا علیه ایران در ششم اوت ۱۹۹۶ میلادی (۱۴ مرداد ۱۳۷۵) به اجرا درآمد. این طرح بر اساس پیشنهاد آقای داماتو - سناتور ایالت نیویورک- در دستور کار کنگره قرار گرفت و توانست نظر اکثریت اعضای کنگره‌ی آمریکا را به خود جلب کند. در واقع قانون داماتو یکی از طرح‌هایی بود که لابی صهیونیستی آی‌پک (AIPAC) پیگیر آن شد و سناتور داماتو آن را به کنگره ارائه کرد.

این طرح پس از آمیختگی با طرح «بنیامین‌گیلمن» رییس صهیونیستی کمیسیون روابط بین‌الملل مجلس نمایندگان آمریکا و همچنین پیشنهاد سناتور کندی، لیبی را نیز تحت شمول خود درآورد و به عنوان

«قانون مجازات ایران و لیبی - Iran and Libya Sanctions Act»

«of ۱۹۹۶» (ایلسا\_ ILSA) نیز معروف شد.

پس از تصویب قانون داماتو در کنگره‌ی آمریکا، لابی صهیونیستی آی‌پک طی بیانیه‌ای عنوان کرد که هدفش از پیگیری طرح داماتو این بوده که دست دولت ایران از دسترسی به درآمدهای نفتی کوتاه شود. این در حالی بود که آن‌چه به عنوان مصوبه‌ی نهایی از کنگره بیرون آمد، ممنوعیت سرمایه‌گذاری‌های بالای ۴۰ میلیون دلار در سال اول پس از تصویب بود و در سال‌های بعد (در دوران جرج بوش) نیز سقف ممنوعیت سرمایه‌گذاری در این قانون به ۲۰ میلیون دلار کاهش یافت.

کنگره‌ی آمریکا در مصوبه‌ی داماتو شش انتخاب را پیش روی دولت این کشور قرار داد و رئیس‌جمهور را ملزم کرد که حتماً دو مورد از این شش مورد را اجرا کند :

۱- ممنوعیت دسترسی به تسهیلات اعتباری بیش از ۱۰ میلیون دلار.

۲- مجازات شرکت‌های خارجی که ممنوعیت طرح داماتو را نادیده بگیرند.

۳- ممنوعیت صادرات قطعات و تجهیزات فنی.

۴- ممنوعیت دسترسی به بازارهای مالی آمریکا.

۵- عدم همکاری بانک صادرات و واردات آمریکا.

۶- ممنوعیت ارائه‌ی وام.

قانون داماتو دقیقاً در زمانی شکل گرفت که صنعت نفت ایران نیاز به جذب سرمایه‌گذاری خارجی داشت تا بتواند ضمن حفظ جایگاه خود در میان تولیدکنندگان نفت جهان و اعضای اوپک به صیانت از مخازن خود بپردازد. مخازنی که در واقع قدیمی‌ترین مخازن برداشت شده در خاورمیانه محسوب شده با ورود به دوره دوم عمر خود نیاز به تزریق گاز داشتند تا از افت فشار آنها جلوگیری شده و منابع نفتی آنها از بین نرود.

در چنین وضعیتی با توجه به بدهی‌های رو به افزایش اقتصاد ایران در دروان سازندگی که برای بازسازی خرابی‌های جنگ تحمیلی حاصل شده بود تحریم داماتو می‌توانست به منزله تیر خلاصی برای صنعت نفت و اقتصاد تک محصولی ایران محسوب شود.



### ✓ قانون «مبارزه با تروریسم و مجازات مرگ»

در آوریل ۱۹۹۶ قانون «مبارزه با تروریسم و مجازات مرگ» که هدف آن منع هرگونه مبادلات مالی با ج.ا.ا و جلوگیری از کمک‌های مالی به کشورهایی که به ج.ا.ا تجهیزات و خدمات نظامی می‌دهند به تصویب رسید.

### ✓ قانون «جامع تحریم‌ها، مسئولیت پذیری و محرومیت ایران» (CISADA)

سال ۲۰۱۰ کنگره آمریکا، تحریم‌های همه جانبه شدیدی را علیه ایران تصویب کرد که هدف آن فشار به بخش‌های مالی و انرژی ایران بود و شرکت‌های خارجی را که با ایران روابط تجاری داشتند، دربر می‌گرفت.

در این قانون، شرکت‌ها و موسساتی را که در طی ۱۲ ماه، بیش از ۵ میلیون دلار فرآورده های نفتی پالایش شده به ایران بفروشدند، جریمه خواهند شد و این موسسات از سیستم مالی آمریکا و انعقاد قرارداد در آمریکا محروم خواهند شد. که با تصویب این بند عملا خرید و فروش نفت ایران شامل شدیدترین تحریم‌های طول تاریخ شد.

به موجب این قانون، اگر بانک‌های خارجی با بانک‌های ایرانی یا سپاه پاسداران رابطه تجاری داشته باشند، از ارتباط با سیستم مالی آمریکا شدیداً محروم خواهند شد.

اما در ادامه قانون CISADA بر اساس بند ۲ ماده ۱۰۲ این قانون، شرکت‌های خارجی موظفند در انعقاد قرارداد با دولت آمریکا گواهی دهند که قانون تحریم‌های ایران را نقض نکرده‌اند.

این ماده در جهت فشار به شرکت‌های خارجی در جهت رعایت تحریم‌هاست چرا که در غیر این صورت قرارداد فسخ می‌شود و مجازات‌های دیگری علیه آنها اعمال می‌شود.

بخش دیگری از قانون CISADA با هدف خارج کردن ایران از بازارهای مالی بین‌المللی تنظیم شده است. ماده ۱۰۴ قانون CISADA به جای فشار مستقیم به ایران، تهدید و تحریم بانک‌های کارگزار خارجی را در دستور کار قرار داده است. بر اساس این بند، خزانه‌داری امریکا موظف شده تا ظرف ۹۰ روز محدودیت‌ها و مجازات‌های خاصی علیه نهادهای مالی که حساب متناظر در اختیار افراد خارجی که در فعالیت‌های زیر دخیل باشند، اعمال کند:

۱. ارائه خدمات به حکومت ایران در دستیابی به سلاح‌های کشتار جمعی یا کمک به نهادهای تروریستی ایران (موضوع بخش ۲۱۹ قانون اینا و بخش ۱۴ قانون ایسا)
۲. ارائه خدمات به افراد مشمول تحریم‌های مالی در چهار قطعه‌نامه شورای امنیت علیه ایران
۳. پولشویی در راستای دو مورد فوق
۴. ارائه خدمات مالی یا کمک به انجام یک تراکنش مهم برای سپاه یا افراد مشمول تحریم خزانه‌داری امریکا (مشمول تحریم‌های ناشی از قانون IEEPA)

## ✓ کاهش تهدید ایران و حقوق بشر سوریه قانون سال ۲۰۱۲

(H.R.۱۹۰۵)

موسوم به Iran Threat Reduction and Syria Human Rights Act of ۲۰۱۲

این قانون با ادعای تقویت تحریم های گذشته ایران و به منظور رها کردن تلاش برای دستیابی به سلاح هسته‌ای و دیگر فعالیت های تهدید آمیز ایران در کنگره آمریکا تصویب شد. تلاش های دیپلماتیک برای گسترش تحریم های چند جانبه گسترش تحریم مربوط به بخش انرژی ایران و گسترش سلاح های کشتار جمعی توسط .....

## ✓ قانون «پیشگیری از ایران هسته ای» (H.R.۸۵۰)

موسوم به Nuclear Iran Prevention Act of ۲۰۱۳

عنوان اول: تحریم های مربوط به نقض حقوق بشر و حمایت از تروریسم (شامل بخش های):

- ۱) نامگذاری/تعیین سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به عنوان سازمان تروریستی خارجی
- ۲) اعمال تحریم افراد مسوول یا دخیل در نقض حقوق بشر، سانسور و انحراف از کالاهای مورد نظر برای مردم ایران
- ۳) تحریم های اجباری موسسات مالی که به نمایندگی از افراد دخیل در نقض حقوق بشر در معاملات و یا انتقال تکنولوژی های حساس به ایران شرکت می کنند.

عنوان دوم: تحریم های اقتصادی ایران (جلوگیری از گسترش برنامه هسته ای ایران):

- ۱) تحریم در معاملات خاص با ایران (بانک مرکزی ایران - خرید غیرنفتی)
- ۲) اعمال تحریم موسسات مالی خارجی که به تسهیل معاملات مالی کمک می کنند.
- ۳) اعمال تحریم بانک مرکزی و دیگر موسسات مالی ایران (خرید نفت)
- ۴) بانک مرکزی اروپا (همکاری جهت جلوگیری از معامله با ارز در گردش جهانی)

عنوان سوم: اجرای تحریم ها و راهبرد ایران (شامل بخش های):

- ۱) گزارش توانایی های هسته ای و اقتصادی ایران
- ۲) استراتژی ملی پیرامون ایران
- ۳) گزارش دفتر حسابداری دولت امریکا در اجرای تحریم ها

## ج. تحریم های ایالتی آمریکا

- ✓ ایالت فلوریدا در سال ۲۰۰۶ نخستین ایالتی شد که تحریماتی علیه صنایع انرژی ایران وضع نمود. ایالت فلوریدا تحریمات علمی و آکادمیک نیز علیه ایران وضع کرده است.
- ✓ ایالت نیوجرسی در سال ۲۰۰۷ هرگونه رابطه اقتصادی با ایران را منع نمود.
- ✓ ایالات کالیفرنیا، تگزاس، و مریلند نیز تحریمات مشابهی علیه ایران وضع نموده اند.
- ✓ ایالات اوهایو، میزوری، میشیگان، و ماساچوست نیز یا در حال وضع تحریمات، و یا تحریمات علیه ایران را در دستور کار خود دارند.
- ✓ در سال ۲۰۰۶ یک دادگاه فدرال آمریکا دستور استرداد یکی از بزرگترین کلکسیونهای باستانشناختی تخت جمشید متعلق به ایران را

به نفع صدمه دیدگان ناشی از عملیات انتحاری در اسرائیل را صادر نمود.

### ۳. تحریم های اتحادیه اروپا

شورای وزیران اتحادیه اروپا تاکنون تحریم های متنوع و متعددی را علیه برنامه اتمی ایران به صورت مصوبه های مستقل از هم تصویب کرده است. تحریم های اتحادیه اروپا همه کشورهای عضو را ملزم به رعایت آن می کند. لغو تحریم ها از سوی شورای وزیران اتحادیه اروپا نیز با تصویب طرحی در این شورا انجام می شود.

- ✓ اولین تحریم اتحادیه اروپا علیه برنامه اتمی ایران بر مبنای تحریم های شورای امنیت سازمان ملل، بهمن سال ۱۳۸۶ (فوریه ۲۰۰۷) تصویب شد. اعمال برخی محدودیت ها در ارسال قطعات، تجهیزات و فناوری هایی به ایران که می توانست در گسترش فناوری های موشکی و اتمی کاربرد داشته باشد، هدف اولین دور از تحریم های اتحادیه اروپا بود. این محدودیت ها در سال های بعد به حمل و نقل هوایی و دریایی، معاملات بانکی، فروش نفت و سرمایه گذاری در صنایع نفت و گاز ایران گسترش یافت و تجهیزات و فناوری ها، اشخاص و شرکت های مورد تحریم بیشتری را شامل شد.
- ✓ در ۲۷ اکتبر ۲۰۱۰ تحریم دیگری علیه ایران وضع شد که از نظر وضع کنندگان آن سخت ترین تحریم ها است. در این تحریم ها که در حوزه های تجارت خارجی، خدمات مالی و فناوری های مرتبط با انرژی هسته ای بود، محدودیت مسافرت برای اشخاص حقیقی و حقوقی مؤثر در برنامه های ایران پیش بینی شده بود و دامنه ی پوشش آنها در مقایسه با قطعنامه ی شورای امنیت بسیار بیشتر بود.

- ✓ سال ۱۳۸۸ / اتحادیه اروپا، تحریم های شدیدتری را علیه ایران اعمال کرد از جمله ممنوعیت ایجاد سرمایه گذاری مشترک با شرکت های ایرانی که در زمینه نفت و گاز طبیعی فعال اند. به موجب این تحریم ها، فروش و عرضه یا انتقال تجهیزات و تکنولوژی انرژی که دولت ایران می تواند از آنها برای پالایش و میعان گاز طبیعی یا کشف و تولید آن استفاده کند ممنوع شد. اتحادیه اروپا انتظار داشت که اثرات این تحریم ها در طول زمان افزایش یابد. انتقال پول های بیشتر از ۴۰ هزار یورو نیازمند مجوز مقامات ارشد دولتی کشورهای عضو اتحادیه است. مبالغ بالای ۱۰ هزار یورو که به مواد غذایی یا بهداشتی مربوط نمی شوند، باید ثبت شوند.
- ✓ سال ۸۹ / اتحادیه اروپا تحریم های خود علیه ایران را سخت تر کرد. اتحادیه اروپا ایجاد سرمایه گذاری مشترک با حضور در ایران که در حوزه های صنایع نفت و گاز طبیعی و موضوع وابسته به آن را ممنوع کرد. کشورهای عضو باید تامین بیمه و بیمه اتکالی به دولت ایران را ممنوع کنند. واردات و صادرات تسلیحات و تجهیزات که می تواند در کمک به غنی سازی اورانیوم و یا "استفاده دوگانه" مورد استفاده قرار گیرد به ایران ممنوع است. تحریم منع فروش عرضه یا انتقال تجهیزات انرژی و فن آوری مورد استفاده ایران برای پالایش، میعان سازی گاز طبیعی، اکتشاف و تولید.
- ✓ سال ۱۳۹۱ / وزیران امور خارجه اتحادیه اروپا بر سر اعمال تحریم هایی شدیدتر علیه ایران توافق کرده اند؛ این تحریم های جدید عمدتاً صنعت نفت و گاز ایران و همچنین چند بانک ایرانی را هدف گرفته است و مجید نامجو، وزیر نیروی ایران را نیز شامل می شود. علاوه بر شخص وزیر نیرو، وزارت نیرو و همچنین وزارت نفت ایران مشمول تحریم های جدید اتحادیه اروپا شده اند.
- ✓ \*سال ۱۳۹۱ / اتحادیه اروپا با اعمال تحریم های جدید علیه ایران موافقت کرده و ۱۸ شرکت و موسسه جدید و یک فرد دیگر را به لیست تحریم های

اعمالی علیه ایران اضافه کرد. یک فرد و ۱۸ موسسه که در فعالیت‌های هسته‌ای ایران مشارکت داشته یا از دولت ایران حمایت می‌کنند به لیست قبلی تحریم‌های اروپا در بلوکه کردن دارایی‌ها و منع سفر اضافه شدند. بلوک ۲۷ کشور اروپایی با اعمال قانونی تحریم‌های مالی و تحریم تجاری جدیدتر علیه ایران که در نشست ۱۵ اکتبر وزیران امور خارجه به تصویب رسید، موافقت کردند. این تحریم‌ها بخش بانکی، دریانوردی و صادرات گاز ایران را هدف قرار داده است. بسته تحریم‌های اکتبر اروپا علیه ایران شامل تراکنش‌های مالی میان بانک‌های ایرانی و اروپایی به جز موارد خاص می‌شود. همچنین این تحریم‌ها واردات گاز از ایران را نیز تحریم کرده است اگر چه که ایران صادرات گاز ناچیزی به اروپا دارد و عملاً این تحریم نمادین بوده است. فروش گرافیت، فلزات، تجهیزات دریانوردی و فناوری برای ساخت کشتی نیز تحت تحریم‌های کشورهای اروپایی قرار گرفته‌اند. استفاده از تانکرهای نفتی اروپایی برای انتقال یا ذخیره سازی نفت ایران نیز تحت تحریم قرار گرفته‌اند.

✓ سال ۱۳۹۲/ شورای اتحادیه اروپا طی اعلامیه ای که در سایت رسمی خود منتشر کرده اعلام کرده ۱۷ شرکت ایرانی را به فهرست تحریم های خود اضافه کرده است. در این اعلامیه شورای اتحادیه آمده است که این اتحادیه به موجب تصمیمی که در ۲۳ مارس سال ۲۰۱۲ اتخاذ شده اعمال محدودیت بر برخی شرکت های ایرانی را ادامه می دهد.

✓ شرکت مدیریت ساخت نیروگاه های هسته ای ایران و ۱۶ شرکت کشتی رانی شرکت هایی هستند که در فهرست تحریمی اتحادیه اروپا قرار گرفته اند. فهرست ۱۶ شرکت کشتی رانی که اتحادیه اروپا آنها را در فهرست جدید تحریم های خود قرار داده عبارتند از:

«شرکت کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران» (بخاطر آنچه حمل محموله های نظامی و نقض تحریم های شورای امنیت سازمان ملل بر علیه خرید و

فروش تسلیحات نظامی عنوان شده است؛ «شرکت کشتیرانی بوشهر»، «شرکت کشتیرانی حافظ دریا»، «کشتیرانی ایران و مصر»، «کشتیرانی ایبرین وست شیپ»، «شرکت مالتا»، «شرکت کشتیرانی جی ام بی ایچ اروپا»، «شرکت مهندسی و خدمات دریایی شرکت کشتیرانی جمهوری اسلامی»، «شرکت دریایی آی اس آی مالتا»، «شرکت کشتیرانی خزر»، «شرکت کشتیرانی ماربل»، «شرکت کشتیرانی سفیران پیام دریا»، «شرکت خدمات کامپیوتری کشتیرانی»، «شرکت کشتیرانی سروش سرزمین اساطیر»، «آژانس کشتیرانی راه جنوب» و نهایتاً «شرکت کشتیرانی والفجر».

#### ۴. تحریم های یک جانبه دولت ها ( به غیر از آمریکا )

به دلیل ارتباطات وسیع سیاسی و تجاری با کشورهای مختلف جهان، آمریکا بسیاری از تحریم های یک جانبه اش علیه ایران را توانسته عملاً به دیگر کشورها تسری دهد. برای مثال برخی از شرکت هایی که عمده سهام آن ها متعلق به شرکت ها یا سرمایه گذاران آمریکایی است، هم عملاً مجبور به پیروی از تحریم های آمریکا شده اند. همچنین، بسیاری از کشورها و شرکت های خارجی نیز از بیم اقدامات تلافی جویانه آمریکا، از جمله محدودیت دسترسی آنها به امکانات و تسهیلات مالی و تجاری آمریکایی، به درجات مختلف از این تحریم ها تبعیت کرده اند.



اقدامات لازمه برای لغو این تحریم‌ها باید در نهادهای تصمیم‌گیرنده این کشورها و در سطح ریاست جمهوری یا بالاترین مقام اجرایی کشور انجام شود.

✓	✓	✓	✓
کانادا	بلژیک	امارات متحده عربی	چین
✓	✓	✓	✓
بریتانیا	آلمان	مصر	آذربایجان
✓	✓	✓	✓
روسیه	فرانسه	ژاپن	مالزی
✓	✓	✓	✓
هلند	سوئیس	بحرین	هند

#### • کانادا

▪ کانادا به دنبال قطعنامه ۱۷۳۷ شورای امنیت نیز تحریماتی علیه ایران وضع نمود. این کشور صادرات تجهیزات مربوط به پتروشیمی و صنایع نفت و گاز ایران را ممنوع کرد.

#### • بریتانیا

تحریم‌های بریتانیا علیه ایران توسط دولت این کشور و نه پارلمان تصویب شده و لغو آن با تصمیم دولت امکانپذیر است.

▪ دولت انگلیس در ژوئن ۲۰۰۸ اعلام کرد که در ادامه سیاست تحریم علیه ایران، داراییهای بزرگترین بانک ایران، بانک ملی ایران را ضبط و تحریم کرد.

▪ بانک بارکلیز (Barclays) یکی از بزرگترین بانکهای انگلستان حسابهای ایرانیان از جمله بانک صادرات و بانک ملی ایران را مسدود کرده‌است. اقدام بانک بارکلیز در پی تصمیم دفتر کنترل داراییهای خارجی در وزارت خزانه داری ایالات متحده آمریکا برای قرار دادن بانکهای صادرات و ملی در لیست سیاه تحریمهای بین‌المللی صورت گرفته‌است. این محدودیتها شامل مدیران و کارکنان این بانکها نیز می‌شود.

### • روسیه

- با فرمانی که ولادیمیر پوتین در روز ۵ مه ۲۰۰۸ (۱۶ اردیبهشت ۱۳۸۷) امضاء کرد، روسیه رسماً به تحریم‌های شورای امنیت سازمان ملل علیه جمهوری اسلامی ایران پیوست.
- در فرمان ولادیمیر پوتین آمده است: «تمامی سازمان‌ها و دستگاه‌های دولتی، بانک‌ها و موسسات و اشخاص حقوقی و حقیقی زیر حوزه قضایی روسیه باید به خاطر داشته باشند که از تاریخ ۳ مارس سال ۲۰۰۸، از انتقال، یا تامین هر نوع مواد، یا تجهیزات و یا فناوری هسته‌ای که امکان استفاده دوگانه نظامی و غیر نظامی از آنها وجود دارد، از خاک روسیه به ایران ممنوع است».

### • هلند

- اوایل ال ۲۰۰۸ برخی از دانشگاه‌های هلند، بر طبق بخشنامه‌های وزارتخانه‌های کشوری، از پذیرش دانشجویان ایرانی بدلیل مسائل مربوط به فناوری هسته‌ای ممانعت بعمل می‌آورند. پس از اعتراض شدید دانشگاه‌ها و برخی از احزاب سیاسی در هلند، دولت این کشور به اعمال شرایط ویژه برای دانشجویان ایرانی پایان داد.

### • بلژیک

- بانک لامبرت بروکسل در بلژیک (Banque Bruxelles Lambert) معاملات ارزی با ایران را در سال ۲۰۰۸ قطع نمود.

### • آلمان

- با وجود احتمال ضرر و زیان‌های نسبتاً گسترده برای آلمان، دولت آلمان آمادگی خود را برای وضع تحریم‌های جدید علیه ایران در صورت راکد ماندن پرونده هسته‌ای ایران اعلام کرد. بانک دویچ آلمان

## (Deutsche Bank) معاملات ارزی با ایران را در سال ۲۰۰۸ قطع

نمود.

### • فرانسه

▪ دولت نیکولاس سارکوزی از سیاست تحریماتی آمریکا علیه ایران حمایت کرده است. سازمان CNRS فرانسه، بزرگترین سازمان پژوهش علمی اروپا، در سال ۲۰۰۸ تحریماتی علیه تمامی دانشمندان ایرانی در تمام رشته‌ها وضع کرد. این تحریمات در پاسخ به مواضع سازمان ملل علیه ایران عنوان گردید. همچنین دولت فرانسه با قطع فروش قطعات خورو به ایران ضرر زیادی به دولت ایران و خود دولت فرانسه وارد کرد.

### • سوئیس

▪ در آوریل ۲۰۰۸، سوئیس دارایی‌های ۱۲ شرکت ایرانی را به بهانه دستوره‌های تحریمی شورای امنیت سازمان ملل علیه ایران، ضبط و صادره نمود.

▪ بانک کردیت سوئیس (Credit Suisse) معاملات ارزی با ایران را در سال ۲۰۰۸ قطع نمود.

### • امارات متحده عربی

▪ بر اثر فشارهای روزافزون نهادهای آمریکا و وابسته به شورای امنیت، بانک‌های دوبی و ابوظبی رفته رفته باعث رکود و ایجاد مانع بین تجارت با ایران گردیده‌اند بطوریکه تجارت با ایران صدمات جدی به خود دید.

▪ در ژوئن ۲۰۰۸ میلادی، خلیفه بن زاید آل نهیان حاکم امارات گفت: «ما کاملاً از اصول قوانین بین‌المللی حمایت می‌کنیم. اگر تحریماتی اتخاذ شوند که ماهیت بین‌المللی داشته باشند، بدون تردید آن‌ها را اجرا خواهیم کرد».

▪ ارزش تجارت سالانه ایران و امارات متحده عربی به ۱۱ میلیارد دلار می‌رسد.

#### • مصر

▪ ۳۵ دانشمند ایرانی از شرکت در کنفرانس پروژه SESAME در کشور مصر منع گردیدند. در اوت سال ۲۰۰۸ میلادی تیم المپیاد دانش آموزی ایران، به دلیل عدم دریافت ویزا از سوی مصر، نتوانسته در بیستمین المپیاد جهانی کامپیوتر در قاهره شرکت کند.

#### • ژاپن

▪ دولت توکیو انتقال هر گونه فناوری حساس به ایران را منع نموده و دارایی‌های نزدیک به ده شرکت ایرانی در ژاپن مظنون به شرکت در برنامه‌های هسته‌ای ایران را ضبط نموده‌است.

#### • بحرین

▪ در ژانویه ۲۰۰۸ میلادی، بزرگ‌ترین بانک‌های کشور بحرین روابط خود با بانک‌های ایرانی را قطع کردند.

#### • چین

▪ در ژانویه ۲۰۰۸ میلادی اعلام شد که بانک‌های دولتی چین از گشایش اسناد اعتباری برای بازرگانان ایرانی خودداری می‌ورزند. این در حالی است که مبادلات تجاری دو کشور از حدود یک میلیارد دلار در سال ۲۰۰۳ میلادی به حدود ۲۰ میلیارد دلار در سال جاری رسیده‌است. این مشکل بانکی باعث توقف اجرای قرارداد شرکت ایران خودرو با یک شرکت خودروسازی چینی شده‌است.

▪ در عین حال، معاون وزارت امور خارجه چین در مارس ۲۰۰۸ اعلام کرد که علی‌رغم تحریم‌های تصویب شده در شورای امنیت سازمان ملل، از نقطه نظر چین روابط تجاری با ایران عادی است و تحریم‌ها تاثیری روی بازرگانی میان دو کشور نخواهد گذاشت.

## • آذربایجان

- کامیون‌های حامل عایق‌های حرارتی تجهیزات هسته‌ای ایران در روز ۳ اردیبهشت ۱۳۸۷ در مرز آستارا و هنگام ورود به خاک ایران متوقف شدند. ارزش محموله از سوی منابع جمهوری آذربایجان بیش از ۱۷۰ هزار دلار اعلام شده‌است. سخنگوی وزارت خارجه جمهوری آذربایجان در این باره گفت که در مورد محتویات این محموله به جزئیات بیشتری نیاز است و کشور او باید بداند که آیا محموله ارسالی مشمول تحریم‌های سازمان ملل متحد می‌شود یا خیر. این محموله سرانجام در تاریخ ۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۷ ترخیص و وارد ایران شد.

## • مالزی

- در آوریل ۲۰۰۸ قرار بود ایران در نمایشگاه بین‌المللی صنایع دفاعی مالزی شرکت کند. شرکت‌های ایرانی حاضر در نمایشگاه نیز در حال آماده‌سازی غرفه‌های خود بودند که برگه‌یی به آنان نشان داده شد که در آن دستور داده شده بود از نمایشگاه خارج شوند. این درخواست به امضای نجیب رزاق معاون نخست وزیر مالزی رسیده بود که نمایش تسلیحات موشکی و تخطی ایران از قطعنامه شورای امنیت را علت صدور این امر عنوان کرده بود.

## • هند

- در مه ۲۰۰۸ میلادی، وزارت امور خارجه هند در پیروی از قطعنامه شورای امنیت سازمان ملل علیه ایران، از مقامات هند خواسته‌است بانک‌های ایرانی و محموله‌هایی را که از ایران وارد یا به آن می‌شود، تحت نظارت داشته باشند.